

รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา
เพื่อธุรกิจนำเที่ยว

A Model of the Japanese Language Program
Management for Tourism Business in Higher
Education Level

สมพร โกมารทัต*
Somporn Gomaratut*

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น หัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

*Assistant Professor in Japanese Head of Japanese section Faculty of Arts and Sciences
Dhurakij Pundit University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ นำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ศึกษาสาระการจัดการโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวและพัฒนาารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับ อุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ตัวอย่างที่ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้ผลิตบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิ การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ และ สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว 2) การศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการ สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการ โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว 3) การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อ ตรวจสอบ ประเมิน ปรับปรุงและรับรองรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะบัณฑิต ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์เรียงลำดับตามความสำคัญได้แก่ ด้านความรู้ และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านทักษะการ วิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สาระการจัดการโปรแกรม ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว พบว่าปรัชญาของการจัดการโปรแกรมเน้นการผลิตบัณฑิต ให้มีความรู้ คุณธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สนอง ความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ จุดมุ่งหมายของการจัดการ โปรแกรมคือ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ความสามารถหรือศักยภาพ ในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เข้าใจมารยาทและความแตกต่างระหว่าง วัฒนธรรม การจัดหลักสูตรของโปรแกรมเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ การจัดบุคลากรสอนเน้นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมเน้นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึง ความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ การจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรม เน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครบทุกด้าน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรม เน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ การกำกับติดตาม/ประเมิน ผลโปรแกรมเน้นการดำเนินการตามกระบวนการทุกขั้นตอน ผลการพัฒนาได้รูปแบบ การจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวชื่อว่า “ KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business” หรือ “รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา ที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว”

คำสำคัญ: ภาษาญี่ปุ่น การจัดการโปรแกรม ธุรกิจนำเที่ยว

Abstract

This thesis aims to study qualifications of desirable graduates in Japanese language, to study program management in Japanese language for tourism business, and to develop a model of the Japanese language program management for tourism business in higher education level. The samplings used in the study were divided into 3 groups; heads/secretaries and teachers of Japanese language in undergraduate level, owners or managers and staff of inbound travel companies and experts. Three research procedures were set up; 1) a quantitative study was used to obtain data in desirable qualification of graduates in Japanese language for tourism business and contents of program management in Japanese language for tourism business but data analysis and conclusion, 2) a qualitative study with in-depth interview was used to support the results obtained from the quantitative study in order to analyze, synthesize and create a model of Japanese program management for tourism business, and 3. Focus group discussion was arranged to investigate, assess and improve the model. The results of the study were found that: the level of desirable qualifications of Japanese graduates according to Thai Qualifications framework for Higher Education(TQF:HEd) was run from maximum to minimum in subject knowledge and occupation skills, inter-personal skills and responsibility, cognitive skills, personality, planning, management and development, ethics and moral, numerical analysis, communication and information technology skills. In the contents of program management in Japanese language for tourism business; The program philosophy was to produce graduates accomplished with knowledge, characters and ability in using Japanese language in tourism business according to the demand of local and international markets. The aim of Japanese program management was to produce graduates accomplished with knowledge, characters, ability in using Japanese language in tourism business, understanding in cross-culture. The curriculum should be focused on knowledge in Japanese language for tourism business, learning experience, problem solving, and training. Teaching staff recruitment should be based on subject knowledge, ability and direct experience. The program management should be emphasized on suitability and

advantage the learners should achieve. The program facility management should be focused on benefit, suitability, interest, variety and modern. The program assessment and evaluation should be started from plan, do, check and improve.

The “KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management” for development of program management in Japanese language for tourism business. This model emphasizes development in knowledge, ethics, and potential in order to accomplish the learners in skills and efficiency in tourism business.

Keywords: Japanese, Program management, Tourism Business

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการขยายตัวในด้านต่างๆอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไปสู่การผลิตเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย สร้างชื่อเสียงสร้างรายได้เข้าประเทศอย่างมหาศาล จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปี2551 รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประมาณห้าแสนล้านบาท มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยประมาณสิบสี่ล้านคน ในจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากเป็นอันดับต้นๆ คือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น จากรายงานสถิติการท่องเที่ยวในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่านักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นจนสูงเป็นอันดับสองในปี พ.ศ.2551 นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมีจำนวน 1,193,313 คน คิดเป็น 8.63% ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวประเทศไทย และระยะเวลาการพักเฉลี่ยมากถึง 8 วันต่อคน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551) ที่สำคัญคือนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเป็นนักท่องเที่ยวระดับที่มีกำลังซื้อสูงที่สุดในโลก แต่อุปสรรคสำหรับการมาท่องเที่ยวในต่างแดนของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น คือ ส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ นิยมใช้ภาษาประจำชาติคือภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร ด้วยเหตุผลดังกล่าวภาษาญี่ปุ่นจึงจัดเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญมากภาษาหนึ่งของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยว จึงควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในระดับอุดมศึกษาเป็นโปรแกรมเฉพาะขึ้น เพื่อให้

สอดคล้องกับธุรกิจนำเที่ยวสำหรับชาวญี่ปุ่นที่สามารถสร้างรายได้เข้าประเทศไทยได้อย่างเป็นกอบเป็นกำทั้งรายได้ในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และรายได้ส่วนบุคคลในระดับชาวบ้าน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 6 ประเภท คือ ธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและบันเทิง ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ธุรกิจนำเที่ยวเป็นองค์ประกอบหนึ่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยผ่านธุรกิจนำเที่ยว (บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา, 2549:3) ธุรกิจนำเที่ยวเป็นตัวกลางประสานงานระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และมีน้ำหนักในการคำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) อยู่ในระดับต้นๆ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากเป็นอันดับสอง คือนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจะเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยโดยผ่านธุรกิจนำเที่ยวเพราะธุรกิจนำเที่ยวเป็นตัวแทนในการติดต่อสื่อสารทางภาษา

เมื่อมองการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่ามีเฉพาะการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นแบบทั่วไป ยังไม่มีการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเฉพาะแบบที่มุ่งตอบสนองความต้องการของแต่ละธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจนำเที่ยวพบว่ายังไม่มีรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวโดยตรง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ควรต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นรูปแบบใหม่เพื่อตอบ

สนองความต้องการของธุรกิจนำเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยสูงมาก การพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวจึงเป็นเรื่องใหม่ที่ น่าสนใจ เป็นแนวการปฏิบัติแนวใหม่ เป็นนวัตกรรมของการศึกษาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยไทยควรผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นให้ได้ตรงตามความต้องการของธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะมีงานรอ ได้รายได้ตรงตามวุฒิหรือสูงกว่า บัณฑิตได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาที่จบ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเกิดความพึงพอใจเพราะประเทศเจ้าของบ้านสื่อสารภาษาญี่ปุ่นได้ ทำให้มาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น มีรายได้เข้าประเทศมากขึ้น การเงิน และเศรษฐกิจภายในประเทศมีอัตราการไหลเวียนมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น เมื่อการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของประเทศชาติ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จะเป็นแนวทางนำไปสู่เป้าหมายทำให้สถาบันต่างๆ มีแนวคิดในการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตคือนายจ้าง และผู้ประกอบการตลอดจนทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษาได้ทำงานตรงวุฒิการศึกษา ส่งผลให้ได้รับรายได้ตรงหรืออาจสูงกว่าวุฒิการศึกษาที่แสดงถึงคุณภาพของบัณฑิต สะท้อนให้เห็นการจัดการศึกษาที่ดีด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต
2. เพื่อศึกษาสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร ประกอบด้วย หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรีทั้งของรัฐ และเอกชน เจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานสำรองการจอง (Reservation) เจ้าหน้าที่งานรับโทรศัพท์ (Operator) มัคคุเทศก์ (guide) เป็นต้น ของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และผู้ทรงคุณวุฒิ

2. สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จะทำการศึกษาในประเด็นปรัชญาการจัดการโปรแกรม จุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรม การจัดหลักสูตรของโปรแกรม การจัดบุคลากรการสอนของโปรแกรม การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรม การจัดการนักเรียนของโปรแกรม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะอาดของโปรแกรม และการกำกับติดตามและประเมินผลโปรแกรม

3. ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรี และบริษัทนำเที่ยวที่มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาภาษาญี่ปุ่นทำงานที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4. งานวิจัยเรื่องนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมการศึกษาเฉพาะที่เป็นงานวิชาการที่ประกอบด้วยปรัชญา จุดมุ่งหมาย การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจการนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการกำกับติดตามและประเมินผลโปรแกรมเท่านั้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แนวคิดหรือรูปแบบการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่น ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยที่สนองตอบตลาดแรงงานธุรกิจนำเที่ยว

2. สถาบันการศึกษาได้แนวทางการผลิตบัณฑิตเพื่อให้ตรงตามความต้องการของนายจ้าง ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ประกอบการ

3. สถาบันอุดมศึกษาสามารถเลือกรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประยุกต์เพื่อจัดการโปรแกรมภาษาต่างประเทศภาษาอื่น ๆ ได้

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเป้าหมายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ มีคุณสมบัติตรงตามความ

ต้องการของตลาดแรงงานในและต่างประเทศ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา,2552; คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2545; ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และ สมสุข ธีระพิจิตร,2552)

การจัดการโปรแกรมการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโปรแกรมวิชาในการกำหนดสาระของโปรแกรม ประกอบด้วย โครงสร้างองค์ประกอบของโปรแกรมการศึกษา เพื่อเป้าหมาย คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้แก่ตลาดแรงงานและสังคม องค์ประกอบหรือสาระการจัดโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ประกอบด้วย ปรัชญาโปรแกรมการศึกษาจุดมุ่งหมายโปรแกรม การจัดหลักสูตร การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจการนักศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การกำกับติดตามและประเมินผล (Blake and others,1981: 30; อุทัย บุญประเสริฐ, 2540 : 23-24) การจัดการโปรแกรมการศึกษาจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาและมาตรฐานคุณวุฒิสาขาการท่องเที่ยวมุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) ประกอบกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และ สมสุข ธีระพิจิตร,2552)

ปรัชญาการจัดโปรแกรมการศึกษา เป็นหลักแห่งความคิดในการจัดโปรแกรมการศึกษาแบบผสมผสานเชิงบูรณาการโดยมุ่งสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานด้านธุรกิจนำเที่ยว แนวคิดและปรัชญาการจัดโปรแกรมการศึกษาควรยึดแนวคิดปรัชญาพื้นฐานทางการศึกษา แนวคิดปรัชญาการดำรงชีวิตของยุคนั้น ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง แนวคิดปรัชญาของกฎหมายการศึกษาซึ่งหมายถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษาของยุคต่างๆ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยในการกำหนดแนวคิดและปรัชญาของการจัดโปรแกรมการศึกษาของสาขาวิชาและของระดับการศึกษานั้น (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2552: 81-83; ปรัชญา เวสารัชช์, 2545)

การจัดหลักสูตร เป็นการกำหนดสิ่งให้ผู้เรียนหรือนักศึกษาต้องเรียนและมีประสบการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียน องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้าง และเนื้อหาสาระ (Saylor and Alexander, 1981; ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 2544: 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรเป็นกระบวนการประกอบด้วย ขั้นตอนต่อไปนี้เป็น การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสังคม การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตรรูปแบบหรือประเภทของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น

3 ประเภท คือหลักสูตรที่ยึดเนื้อหาสาระและสาขาวิชาเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและประสบการณ์เป็นหลัก หลักสูตรที่ดีควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมที่สุดต่อสภาพการณ์ต่างๆ และนำไปสู่การปฏิบัติได้ (ทีศนา แชมมณี, 2545; Bloom, 1956; Joyce and Weil, 1972: 11-12)

การจัดบุคลากรสอนการจัดคณาจารย์หรือผู้สอนเพื่อทำหน้าที่สอนและบริหารจัดการโปรแกรมวิชา กล่าวคือ เป็นผู้ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ความรู้วิชาความรู้เรื่องหลักสูตร ความรู้เรื่องจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษา ความรู้เรื่องศาสตร์การสอน การถ่ายทอดวิชาความรู้ การจัดบุคลากรขององค์การหรือหน่วยงานเป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจของฝ่ายทรัพยากรบุคคลขององค์การหรือหน่วยงานนั้นๆ แต่การจัดบุคลากรทางการสอนนั้นโปรแกรมวิชาหรือสาขาวิชาต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการนั้นๆ กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย การวางแผน โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ สำรวจบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน พยากรณ์กำลังคนกับงาน จัดทำแผนอัตรากำลัง กระบวนการนี้เป็นภารกิจของโปรแกรมวิชา การสรรหาซึ่งมีหลากหลายวิธีการเพื่อสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณวุฒิและประสบการณ์ตรงตามความต้องการของโปรแกรมวิชา กระบวนการนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน การคัดเลือกเป็นกระบวนการเลือกบุคคลเข้าทำงานเริ่มจากการจ่ายใบสมัคร การ

กรอกใบสมัคร การสัมภาษณ์ขั้นต้น โดยปกติขั้นตอนส่วนนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายทรัพยากรบุคคล ส่วนขั้นตอนการทดสอบความรู้ความสามารถและการสัมภาษณ์เข้าทำงานเป็นภารกิจของโปรแกรมวิชา กระบวนการสุดท้าย คือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็นการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล และการประเมินผลงานที่ปฏิบัติแล้ว ซึ่งกระบวนการนี้เป็นภารกิจโดยตรงของโปรแกรมวิชา (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2546: 31-39; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553: 169)

การจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดโปรแกรมการศึกษางาน การจัดการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ประกอบด้วยงานการศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร การจัดทำแผนการเปิดรายวิชา การจัดหาอาจารย์ผู้สอน การจัดตารางเรียนตารางสอน การจัดทำประมวลการสอน การดูแลการสอน การวัด ประเมินผลผู้เรียน การวัดประเมินผลการสอน หลักการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ รูปแบบการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชา รูปแบบที่เน้นกิจกรรม รูปแบบเน้นการเรียนอย่างอิสระของแต่ละบุคคล รูปแบบที่เน้นพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน รูปแบบที่เน้นความสัมพันธ์ในสังคมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และรูปแบบที่เน้นพัฒนาการของบุคลิกภาพของบุคคล (ทีศนา แชมมณี, 2545; ไพพรรณ เกียรติโชติชัย, 2545)

การจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองทั้งร่างกาย ปัญญา จิตใจ

อารมณ์และบุคลิกภาพ การจัดกิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความรู้ และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปก็จะเป็นบัณฑิตที่มีความสามารถในการทำงานในวิชาชีพที่ศึกษามาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีสุขในทุกสถานการณ์ ขอบข่ายงานกิจกรรมนักศึกษาได้แก่ งานการจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่และการปัจฉิมนักศึกษา ที่จบการศึกษา การจัดหาทุนการศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การดูแลเรื่องวินัย บริการสุขภาพอนามัยและสวัสดิการ การจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับสโมสรหรือองค์การนักศึกษา กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมการเมืองโดยสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมนักศึกษาภายใต้เกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมนักศึกษาพ.ศ. 2541 และเกณฑ์ตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพของการประกันคุณภาพอุดมศึกษา (กรรณิกา พิริยะจินดา, 2547)

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการโปรแกรมการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านกล่าวว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน หรือ สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอน อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องช่วยการสอน เทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือจัดให้บริการแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ทีศนา แชมมณี, 2551; Joyce, Bruce. and Weil, Masha, 1996)

การกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring and Assessing) เป็นกระบวนการตรวจสอบดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือบรรลุเป้าหมายของงานหรือโครงการโดยมีการประเมินผล การประเมินค่าความสำเร็จของงานหรือโครงการอยู่ในกระบวนการที่เป็นระบบอันประกอบด้วย การวางแผน (Plan:P) การปฏิบัติงานตามแผน (Do:D) การตรวจสอบประเมินผล(Check:C) การปรับปรุงแก้ไข (Action:A) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2541; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549)

บัณฑิตที่จบการศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวซึ่งมีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) คือ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตบริการและความรับผิดชอบต่อสังคมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรอบรู้ทางวิชาการและทักษะทางวิชาชีพในศาสตร์ทางการท่องเที่ยว มีความสามารถในการปฏิบัติงาน การให้บริการ และบริหารจัดการเทียบเท่ากับมาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพในภูมิภาคอื่นของโลก มีทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผลและวิจารณญาณอย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ มีบุคลิกภาพดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในทุกระดับได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 ภาษา รวมทั้งสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม มีความรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน การ

จัดการ และการพัฒนาประชากรและตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้ แบ่งตามการเก็บข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) หัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรีทั้งของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ 33 แห่ง ทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) แห่งๆ ละ 2 คน ได้ตัวอย่างรวม 66 คน

2) เจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานสำรองการจอง (Reservation) เจ้าหน้าที่งานรับโทรศัพท์ (Operator) มัคคุเทศก์ (guide) เป็นต้นของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานและมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ทำการสุ่มแบบง่ายโดยวิธีจับสลาก (Simple Random Sampling) และสุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน 40 แห่งๆ ละ 3 คน รวม 120 คน

2. ประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) ตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน 4 ท่าน และตัวแทนจากบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงานและมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting

Sample) อีกจำนวน 4 ท่าน รวมเป็น 8 ท่าน

2) ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุมสนทนา กลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาญี่ปุ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Targeting Sample) จำนวน 10 ท่าน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อตอบคำถามการวิจัยเรื่องคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิต

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เพื่อตอบคำถามเรื่องสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวเป็นอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาเชิงปริมาณวิเคราะห์และประมวลผลการศึกษาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์สังเคราะห์สร้างเป็นรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

4. แบบประเมินรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เพื่อใช้ประเมินและรับรองรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยรวม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิต และให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีวิธีดำเนินการดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ แนวคิดการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ แนวคิดการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย การจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา การผลิตแรงงานภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว แนวคิดการจัดโปรแกรมการศึกษาในเรื่องโครงสร้างการจัดการศึกษาอันได้แก่ ปรัชญา จุดมุ่งหมาย การจัดหลักสูตรการศึกษา การจัดบุคลากรสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษา และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และแนวคิดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาการท่องเที่ยว ตลอดจนคุณลักษณะของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ภายในประเทศและต่างประเทศ นำแนวคิด

ดังกล่าวข้างต้นมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ชุด คือชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดที่สร้างเสร็จ ทำการตรวจสอบคุณภาพ กล่าวคือตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ได้ค่าความตรงของเครื่องมือการวิจัยดังนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิตมีค่าความตรงเท่ากับ .8 - 1 ค่าความตรงของแบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมีค่าความตรงเท่ากับ .8 - 1 เช่นกัน และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์ที่สอนภาษาต่างประเทศชาวไทยของสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจำนวน 30 คนและพนักงานของบริษัทฟูจิทัวร์ และบริษัทแพนด้าทัวร์ จำนวน 30 คนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือการวิจัยดังนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิตมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .8171 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .9494 นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ไปใช้เก็บข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ ถามเจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน มีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และมีปริมาณพลจำนวน 40 แห่งๆละ 3 คน รวม 120 คน แบบสอบถามเกี่ยวกับสาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ถามหัวหน้าหรือเลขานุการสาขาภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้สอน

วิชาภาษาญี่ปุ่นระดับปริญญาตรีทั้งรัฐและเอกชนทั่วประเทศ จำนวน 33 แห่งๆ ละ 2 คน รวม 66 คน และถามเจ้าของหรือผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานของบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน มีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และมีปริมาณพลจำนวน 40 แห่งๆละ 3 คน รวม 120 คน นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมผลการศึกษาเชิงปริมาณและให้ได้ข้อสรุปที่มีความถูกต้องและมั่นใจยิ่งขึ้น เพื่อนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพทำการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ผลิตบัณฑิตจากสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี 4 ท่าน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกตัวแทน คือ เป็นหัวหน้าหรือเลขานุการสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน รวม 4 แห่ง และตัวแทนผู้ใช้บัณฑิตจากบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเที่ยวในประเทศไทย (Inbound) ที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน เจาะจงบริษัทที่ดำเนินการโดยชาวญี่ปุ่น 2 แห่งและบริษัทที่ดำเนินการโดยชาวไทย 2 แห่งๆ ละ 1 ท่าน รวม 4 ท่าน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกตัวแทน คือ เป็นเจ้าของหรือผู้จัดการแผนกหรือฝ่าย ของบริษัทนั้นๆที่มีบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นทำงาน

ขั้นตอนที่ 3. การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง ประเมิน และรับรอง นำรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษา

ญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สร้างขึ้น ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบฯ และประเมินคุณภาพด้วยการประเมินคุณภาพ 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (Maduas, Scriven and Stufflebeam, 1983: 399-402) นำแบบประเมินที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ ค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.75ขึ้นไป จะแสดงว่ารูปแบบดังกล่าวผ่านการประเมินรับรอง สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อไปได้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิตเรียงลำดับตาม

ความสำคัญคือ คุณลักษณะด้านความรู้และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต

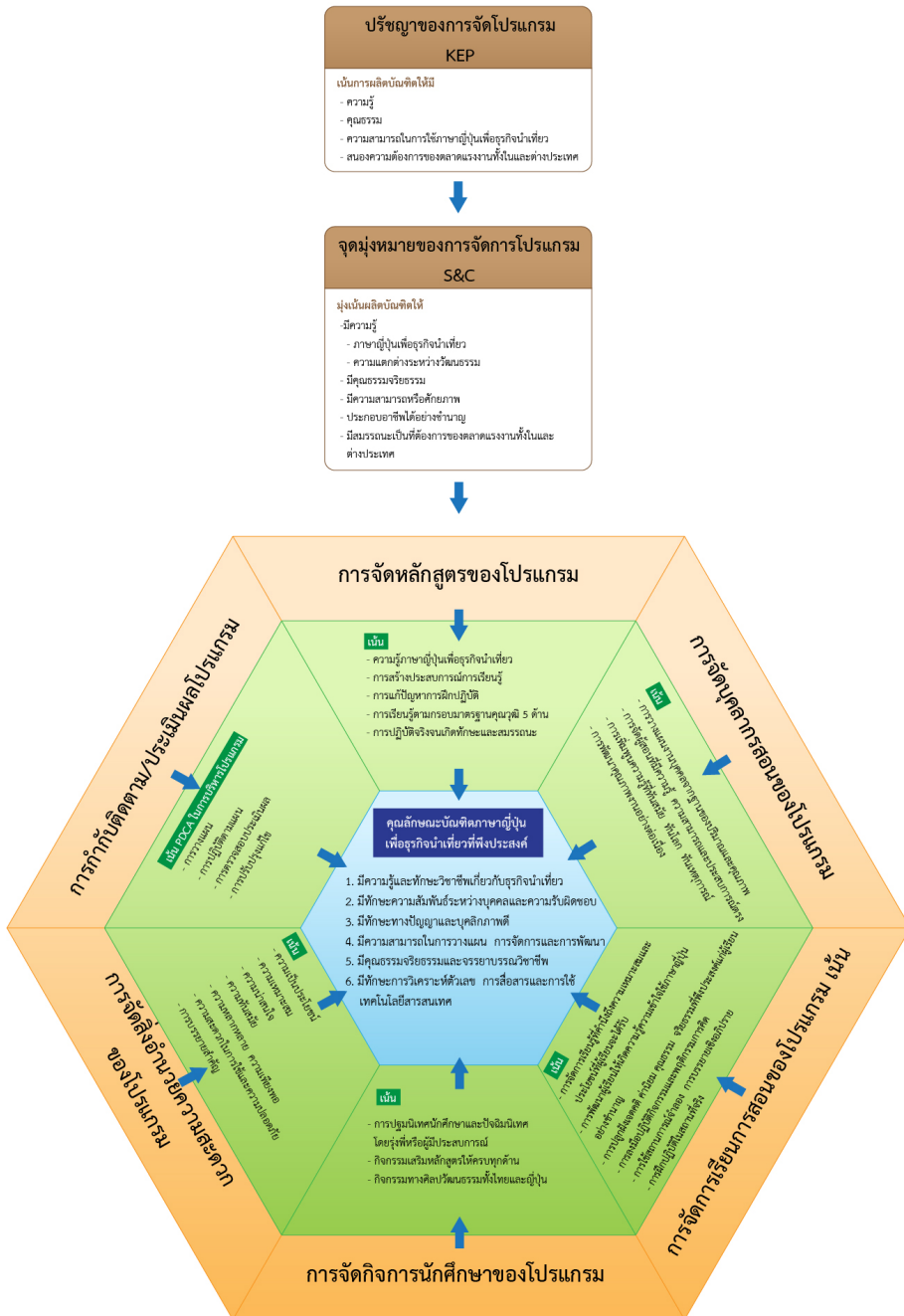
คุณลักษณะ	คุณลักษณะ		ลำดับ
	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.98	.05	6
2. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว	4.91	.07	1
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.72	.26	3
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.99	.02	2
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	.25	7
6. ด้านการวางแผน การจัดการ และการพัฒนา	4.97	.09	5
7. ด้านบุคลิกภาพ	4.98	.04	4

2. สาระการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเที่ยว พบว่า ประโยชน์ของการจัดการโปรแกรมเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีคุณธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่สนองความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในและต่างประเทศ จุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรมคือ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถ หรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เข้าใจมารยาทและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม สามารถประกอบอาชีพได้อย่างชำนาญ และมีสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ การจัดหลักสูตรของโปรแกรม หลักสูตรเน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่น เพื่อธุรกิจนำเที่ยว เน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้าน ด้วยการปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะและสมรรถนะตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ การพัฒนาและประเมินหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสังคม การจัดบุคลากรสอนในโปรแกรม วางแผนงานบุคคลจากฐานของปริมาณและคุณภาพของงานตามเป้าหมายของหลักสูตร เน้นบุคลากรสอนที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ตรง การพัฒนาบุคลากรเน้นการเพิ่มพูนความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ การประเมินผล การปฏิบัติงานบุคลากรเน้นการพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมเน้นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึง

ความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจนำเที่ยวอย่างชำนาญ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและพฤติกรรมการคิด และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง การจัดกิจกรรมนักศึกษาของโปรแกรมเน้นจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครบทุกด้าน ทั้งกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ โดยเฉพาะกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทั้งไทยและญี่ปุ่น การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโปรแกรม เน้นความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความน่าสนใจ ความทันสมัย ความหลากหลาย ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ และความปลอดภัย การกำกับติดตาม/ประเมินผลโปรแกรมเน้นการดำเนินการตามกระบวนการ ตั้งแต่ขั้น การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว โดยการนำผลการวิเคราะห์สาระการจัดการโปรแกรมสังเคราะห์ได้รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อการนำเที่ยว ชื่อว่า “KEP to S&C Japanese Program Management Model” หรือ “รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา ที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว” แสดงในภาพที่ 1

KEP to S&C Model: The Japanese Language Program Management for Tourism Business

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว แบบ“KEP to S&C Japanese Program Management Model”หรือ“รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา ที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว”

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และสร้างด้วยกระบวนการทางวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการนำคุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่พึงประสงค์มาประมวลกับผลการวิเคราะห์สาระการจัดการโปรแกรมตลอดจนการตรวจสอบ ประเมินปรับปรุง และรับรองคุณภาพของรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาที่เกี่ยวข้อง จนพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีชื่อย่อว่า “KEP to S&C” หรือชื่อเต็มว่า “KEP to S&C Japanese Program Management Model” เป็นรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยว”

รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว “KEP to S&C” ประกอบด้วย คำสำคัญ 5 คำ คือ ความรู้ คุณธรรม ความสามารถหรือศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะ กล่าวคือ K (KNOWLEDGE) หมายถึง ความรู้ ภาษาญี่ปุ่น ความรู้ทางธุรกิจนำเที่ยว และความรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม

E (ETHICS) หมายถึง คุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพธุรกิจนำเที่ยว P(POTENTIAL) หมายถึงความสามารถหรือศักยภาพที่พัฒนาได้เมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนจะมีทักษะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ การที่รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว มีชื่อว่า “KEP to S&C”

ผู้วิจัยขออภิปรายดังนี้

จากข้อมูลที่ได้จากเชิงปริมาณและศึกษาเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่องปรัชญาของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว ได้ข้อสรุปที่มีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ต้องการให้โปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวนั้นเรื่องความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว เน้นคุณธรรมทางวิชาชีพ และเน้นความสามารถหรือศักยภาพในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวในระดับปฏิบัติงานได้ ส่วนในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว จากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว บัณฑิตจะที่ทักษะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งก็คือการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเที่ยวที่จะประกอบอาชีพได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สาระการจัดการโปรแกรมซึ่งเป็นกระบวนการในการผลิตบัณฑิตมีประเด็นน่าสนใจ คือการจัดหลักสูตรของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยวนั้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเที่ยว การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ สาระหลักสูตรเน้นการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้านด้วยการปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะและสมรรถนะตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการที่ใหม่ในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของวิจัย วงศ์ใหญ่ (2543: 3)

การจัดบุคลากรสอนของโปรแกรมมีกระบวนการตามทฤษฎีการจัดบุคลากรของ คิมบรูชและนันเนอร์รี (Kimbrough and Nunnery, 1988:44) เซอร์จิโอแวนนีและคณะ (Sergiovanni and others, 1992:193-195) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2553: 169) การสรรหาคู่มือครู ต้องเน้นความรู้ ความสามารถภาษาญี่ปุ่นทางการสื่อสารและธุรกิจน่าเที่ยว มีประสบการณ์ตรง สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้ มีความรู้ในการสอนที่จะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และสำคัญบุคลากรสอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นต้องมีสัดส่วนที่เท่ากัน การพัฒนาบุคลากรเน้นการเพิ่มพูนความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ การประเมินผล การปฏิบัติงานบุคลากรเน้นการพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างชำนาญในประเด็นนี้เป็นคุณลักษณะบัณฑิต ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยวที่ใช้บัณฑิตพึงประสงค์เป็นลำดับต้นๆ การเรียนจากสถานการณ์จำลอง การฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากโปรแกรมนี้ได้ฝึกจนเกิดทักษะและมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom B.S,1956) และทศนา เขมมณี (2545: 248-249) ที่ว่าด้วยการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระวิชาภาษาญี่ปุ่นในงานธุรกิจน่าเที่ยว ด้านจิตพิสัย มุ่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ด้านทักษะพิสัย มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติทักษะภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยวจนสามารถสื่อสารได้อย่างชำนาญ รูปแบบการสอน

เน้นกิจกรรมและพฤติกรรมความคิดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการสอนที่มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการปฏิบัติทักษะต่างๆ จนสามารถกระทำได้อย่างเชี่ยวชาญของบลูม (Bloom B.S,1956) การเรียนเพื่อให้เกิดการรู้จนถึงการลงมือทำได้ ดังนั้นรูปแบบการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมหรือเรียนจากการทำกิจกรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และวิธีการสอนที่เน้นการใช้สถานการณ์จำลอง การบรรยาย บทบาทสมมติ ทัศนศึกษา และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริงก็เป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการสอนของโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กิจกรรมที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การคิด การแก้ปัญหา ในงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจน่าเที่ยว กิจกรรมในรูปของการบูรณาการศาสตร์วิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์เพื่อให้คิดและแก้ปัญหาได้

การจัดกิจกรรมนักศึกษา เน้นการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศโดยรุ่นพี่หรือผู้มีประสบการณ์ทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว การปฐมนิเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียน วางเป้าหมายการเรียนเพื่อมุ่งการฝึกปฏิบัติสู่ทักษะและมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา ปัจฉิมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อม และเติมเต็มความรู้ก่อนออกปฏิบัติงานจริง (กรรณิกา พิริยะจินดา,2547)

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษาให้เหมาะสมโดยไม่ควรเน้นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียง

อย่างเดี่ยว สื่อบุคคลที่มีประสบการณ์มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากเช่นกัน

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1. รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยวเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการจัดการอุดมศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. แนวทางการผลิตบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยวสำหรับสถาบันการศึกษาเพื่อให้ได้บัณฑิตตรงตามความต้องการของนายจ้าง ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ประกอบการ คือ การจัดการโปรแกรมการศึกษาภาษาญี่ปุ่นสำหรับธุรกิจน่าเที่ยว สถาบันอุดมศึกษาควรเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหา ควรมีการฝึกปฏิบัติทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน โดยเฉพาะการฝึกประสบการณ์ในสถานที่จริง นอกจากนี้ ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มารยาทและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย-ญี่ปุ่น ควรพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถและมีทักษะตามสมรรถนะนักธุรกิจน่าเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการวิจัยเชิงลึกในแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างรูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยว เช่น การจัดการหลักสูตร การจัดการบุคลากร การจัดการกิจการนักศึกษา การกำกับติดตามประเมินการจัดการโปรแกรมวิชา เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจน่าเที่ยวตามมุมมองของกลุ่มผู้ผลิตบัณฑิตและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา พิริยะจินดา. (2547). กิจการนักศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). สถิตินักท่องเที่ยว. สืบค้น 12 กันยายน 2553, จาก <http://thai tourismthailand.org.th>
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2552). ปรัชญาการอุดมศึกษาไทย.กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบาย และแผนการอุดมศึกษา.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.(2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2559.กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ทิศนา แชมมณี. (2545).ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แชมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แชมมณี. (2551). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2544).หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: นิธิินแควคเวอรืไทซิงกรูฟ.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และสมสุข ธีระพิจิตร. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย : จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2546). กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2552). ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพพรรณ เกียรติโชติชัย. (2545).กระบวนทัศน์ใหม่แห่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ:การศึกษา.
- นิตา ชัชกุล. (2551). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2541). ระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลนโยบาย และแผน. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2549). การติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้าน การบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- Bloom .B.S. (1956). **Toxonomy of Educational Objectives**. NewYork: David Mckay.
- Blake and others. (1981). **Academic Administrator Grid**. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Joyce, Bruce. and Weil, Masha. (1996). **Models of Teaching**. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Saylor, Galen.,William M. Alexander. (1981). **Curriculum for Better Teaching and Learning**. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Sergiovanni, Thomas and others. (1992). **Education Governance and Administration**. Massachusetts: A Division of Simon and schutter.
- Paisey, Aian. (1992). **Organization & Management in Schools** (2nd ed). London: Longman.
- Ramsden, P. (2003). **Learning to teach in Higher Education**. London: Routledge Press